

Podstawowe informacje na temat podejmowania decyzji w oparciu o konsensus



Co oznacza podejmowanie decyzji w oparciu o konsensus?

We wspólnocie Anonimowych Narkomanów podejmujemy decyzje prosząc o wskazanie nam kochającą Siłę Wyższą, której wolę wyraża sumienie grupy. Zasada anonimowości w NA oznacza, że wszyscy jesteśmy sobie równi w służbie. Podejmowanie decyzji w oparciu o konsensus jest jedną z metod, które pozwalają grupie służebnych usłyszeć głos sumienia grupy. U podstaw wypracowywania konsensusu leży chęć podjęcia współpracy, która sprawia, że poszczególni członkowie są gotowi poszukiwać rozwiązania, które będzie odpowiedzią na potrzeby całej grupy. Współpraca podejmowana przez uczestników dyskusji dążących do wypracowania konsensusu pozwala przyjąć inną perspektywę niż w przypadku sytuacji, w której uczestnicy dyskusji dzielą się na zwolenników i przeciwników danego rozwiązania.

Tradycja 2: Jedynym i najważniejszym autorytetem w naszej grupie jest miłujący Bóg, jakkolwiek może się On wyrazić w jej świadomości¹. Nasi przewodnicy są powoływani do tego, aby nam służyć, a nie do tego, aby nami rządzić.

Tradycja 12: Anonimowość stanowi duchową podstawę wszystkich naszych tradycji, przypominając nam zawsze o pierwszeństwie zasad przed osobistymi pragnieniami.

Podejmowanie decyzji w oparciu o konsensus opiera się na fundamentalnej wierze w to, że prawda składa się z wielu elementów, a każdy członek grupy wyraża jeden z nich. Wierząc w to, pragniemy wypracować konsensus, aby mieć pewność, że postępujemy zgodnie z zasadami wyrażonymi w Koncepcji Siódmej i Dziewiątej. Decyzja podjęta na drodze konsensusu nie zawsze musi oznaczać całkowitą jednogłośnieść – konsensus w tym wypadku oznacza, iż każdy z służebnych czuje, że:

- ✓ miał okazję podzielić się swoją opinią,
- ✓ grupa uważnie go wysłuchała,
- ✓ jest w stanie zaakceptować decyzję grupy, nawet jeśli podjąłby inną, gdyby wybierał samodzielnie.

Koncepcja 7: All members of a service body bear substantial responsibility for that body's decisions and should be allowed to fully participate in its decision-making processes.

Koncepcja 9: All elements of our service structure have the responsibility to carefully consider all viewpoints in their decision-making processes.

Dlaczego podejmujemy decyzje w oparciu o konsensus?

Korzystamy z tego rozwiązania nie tylko z powodu konkretnych przepisów, zasad lub poszczególnych Koncepcji lub Tradycji. Chodzi nam przede wszystkim o sumienie grupy – doświadczenie, które pozwala nam połączyć się z Siłą Wyższą i umożliwia podjęcie decyzji poprzez włączenie w ten proces większej ilości ludzi, niż w przypadku tradycyjnych dyskusji i głosowań. Spotkania struktur służb powinny być dla zaufanych służebnych otwartą przestrzenią, gdzie zostaną wysłuchani, a podejmowanie decyzji na drodze konsensusu oznacza przede wszystkim słuchanie siebie nawzajem. Ten proces opiera się na zapraszaniu do dyskusji, współpracy i wypracowywaniu konsensusu – doskonale współgra z naszymi zasadami duchowymi. Osiągając konsensus, jako grupa służebnych dajemy wyraz przekonaniu, że „razem możemy zrobić to, czego sami nie jesteśmy w stanie”.

Jakie decyzje możemy podjąć w oparciu o konsensus?

Konsensus można osiągnąć wszędzie tam, gdzie sprawdzają się standardowe dyskusje i głosowania. Można także korzystać z tego procesu w przypadku dyskusji, które nie dotyczą podjęcia konkretnej decyzji. Każda społeczność w NA może samodzielnie określić, w jakich sytuacjach podejmowanie decyzji na drodze konsensusu to najlepsze rozwiązanie. Wybory do służb są przykładem decyzji, gdzie zazwyczaj wystarczy uzyskać głos większości lub dwóch trzecich, nie dążąc do wypracowania konsensusu.

Na czym polega podejmowanie decyzji w oparciu o konsensus?

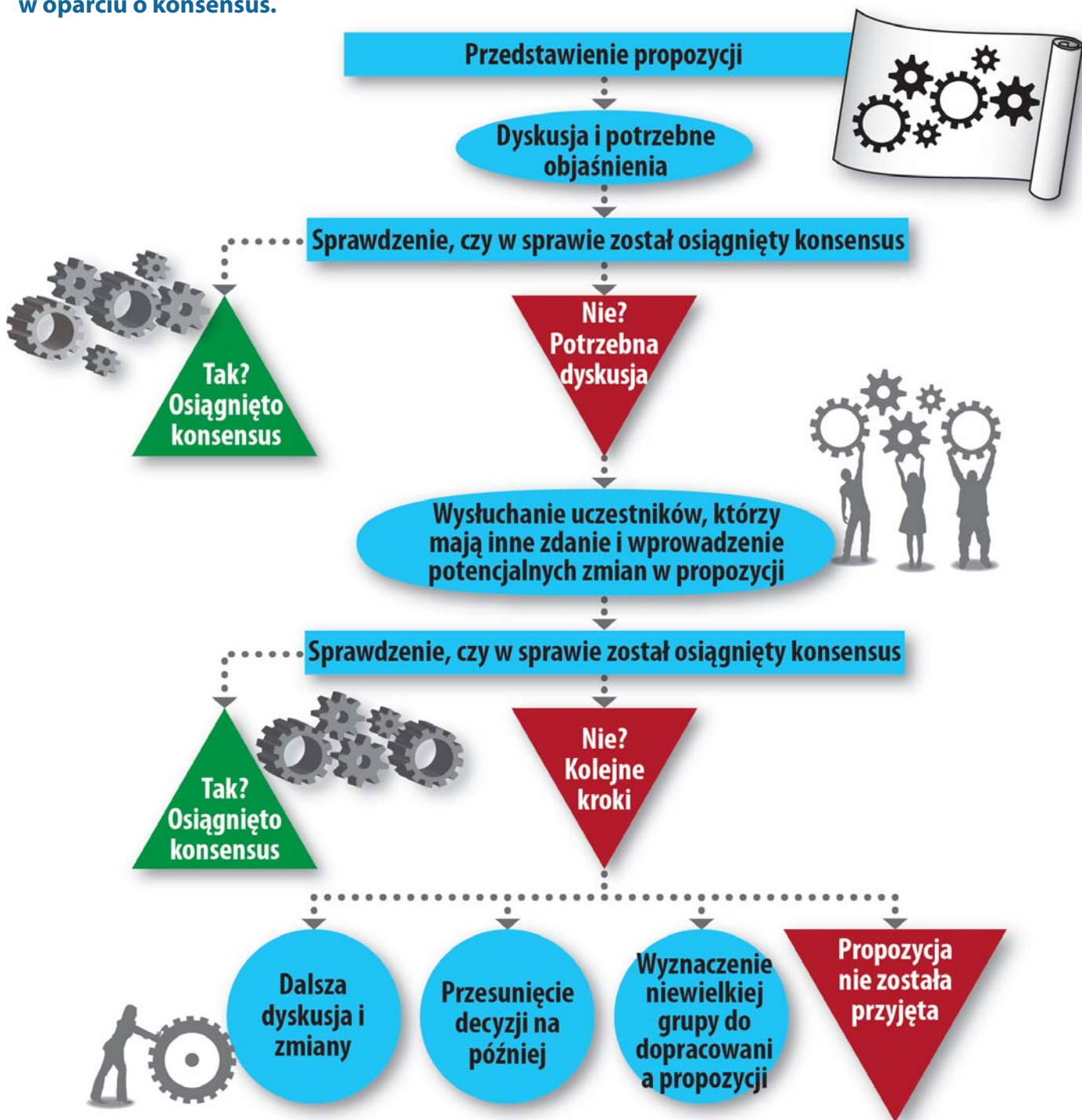
Jest wiele sposobów na wykorzystanie tego procesu, jednak podstawowe zasady pozostają niezmiennie i nie jest trudno z nich korzystać. Co więcej, oferują one szerokie spektrum rozwiązań, które można stosować w zależności od sposobu działania poszczególnych struktur służb, oraz rodzaju podejmowanej decyzji. Niniejszy dokument ma na celu objaśnienie służebnym podstawowych aspektów podejmowania decyzji w oparciu o konsensus i może być adaptowany do potrzeb lokalnych społeczności. Każda społeczność NA ma pełne prawo wypracować własną procedurę, która sprawdza się w jej przypadku.

Korzystanie z opisywanego procesu nie musi oznaczać, że struktura służb będzie zmuszona zrezygnować z dotychczas praktykowanych procedur. Podejmowanie decyzji w oparciu o konsensus oznacza, że zamiast przechodzić od razu do omawiania wniosku wysłuchuje się propozycji, która może być zaadaptowana w taki sposób, by wziąć pod uwagę pomysły i obawy przedstawione przez uczestników spotkania w trakcie dyskusji.

¹Na chwilę obecną polskie tłumaczenie Tradycji 2 nie odzwierciedla sensu zdania, który jest istotny z perspektywy tego biuletynu, a mówi o tym, że „miłujący Bóg wyraża swoją wolę poprzez sumienie grupy”.



Poniżej znajduje się zarys procesu podejmowania decyzji w oparciu o konsensus.



Przedstawienie propozycji

Należy przedstawić istotne informacje dotyczące propozycji, takie jak:

- ✦ Skąd pochodzi propozycja?
- ✦ Dlaczego jest niezbędna?
- ✦ Jakie są konkretne cele propozycji?
- ✦ Jakie zasoby – ludzkie i finansowe – są potrzebne do jej realizacji?

Decyzja społeczności: kto może przedstawiać pomysły lub propozycje?

- ✦ Większość struktur służb zezwala na składanie propozycji jedynie zaufanym służebnym.
- ✦ W przypadku niektórych struktur służb, jedynie delegaci (delegaci grup, okręgów i regionów) mogą składać propozycje.
- ✦ Niektóre struktury umożliwiają złożenie propozycji każdemu uczestnikowi spotkania



Dyskusja i potrzebne objaśnienia

W tej części zadawane są pytania, udzielane informacje, a poszczególni członkowie grupy dzielą się doświadczeniem i pomysłami. Nowe osoby w grupie mogą potrzebować dodatkowych objaśnień, by zrozumieć czego dotyczyły dotychczasowe dyskusje na ten temat.

Decyzja społeczności: kto może brać udział w dyskusji dotyczącej pomysłu lub propozycji? Zazwyczaj w grupach podejmujących decyzję w oparciu o konsensus każda osoba obecna podczas spotkania może zabrać głos, jednak zdarza się, że prawo do wypowiedzenia się w pierwszej kolejności mają zaufani służebni, po których do dyskusji dołączają inni członkowie grupy.

Sprawdzenie, czy w sprawie został osiągnięty konsensus

Prostym sposobem na sprawdzenie tego jest zapytanie: „czy wszyscy są za przyjęciem tej propozycji?”. Jeśli pojawiają się głosy sprzeciwu, można przeprowadzić wstępne głosowanie, aby sprawdzić poziom poparcia dla propozycji.

Decyzja społeczności: Kto może brać udział w głosowaniu? Zazwyczaj każda osoba zainteresowana może zabrać głos podczas spotkania, jednak znacznie rzadziej wszyscy obecni są uprawnieni do wzięcia udziału w głosowaniu.

Niektóre społeczności dopuszczają tylko dwie możliwości – głos „za” albo „przeciw” – pozwalające określić, czy został osiągnięty konsensus i można podjąć decyzję.

Inne możliwości to między innymi:

- ✿ „Za, mimo obiekcji” – opcja dla osób, które akceptują propozycję, mimo że osobiście nie wybrałyby danej propozycji.
- ✿ „Wstrzymuję się” – opcja dla osób, które nie zgadzają się z propozycją, ale nie będą wyrażały sprzeciwu wobec jej realizacji.

Decyzja społeczności: Jaki próg głosów jest uznawany za konsensus? Niektóre z opcji to:

- ✿ Dwie trzecie głosujących
- ✿ 80%
- ✿ Więcej?

Jeśli w głosowaniu nie będzie konsensusu, może być konieczna dalsza dyskusja. Niski poziom poparcia może oznaczać, że nie ma potrzeby, aby dalej omawiać dany temat, jednak należy pamiętać, by upewnić się, że głos mniejszości został wysłuchany.

Wysłuchanie uczestników, którzy mają inne zdanie i wprowadzenie potencjalnych zmian w propozycji

Ten etap umożliwia osobom, które nie popierają propozycji wyrazić swoje wątpliwości. Wszystkich uczestników zachęca się do wysłuchania tych osób, a także podzielenia się nowymi pomysłami dotyczącymi zmian, które mogłyby być wprowadzone w propozycji. Nie zawsze wyrażenie wątpliwości będzie się wiązało ze wprowadzeniem zmian. Kompromis stanowi kluczowy aspekt tego procesu.

Bezwzględny konsensus to sytuacja, w której każdy się zgadza lub wyraża zgodę – pojedynczy głos przeciw może zablokować podjęcie decyzji. Większość struktur służb NA podejmuje jednak decyzje **w oparciu** o konsensus, a nie poprzez bezwzględny konsensus. Każdy uczestnik, który wierzy, że decyzja jest sprzeczna z zasadami duchowymi NA powinien mieć prawo, by wyjaśnić, dlaczego ma obiekcje, tak aby służebni mogli dokładnie rozważyć, czy jej podjęcie i realizacja będą właściwe.

Nie? Kolejne kroki

Rolą koordynatora spotkania jest zaproponowanie kolejnych kroków w procesie i wsparcie służebnych w zadecydowaniu, które z tych kroków będą właściwe.

Wyznaczenie niewielkiej grupy do dopracowania propozycji

To może być grupa robocza lub komitet tymczasowy, grupa składająca się z zaufanych służebnych lub jakichkolwiek innych osób, które mają doświadczenie, pozwalające im na wypracowanie sposobu na pójście dalej. Udzielenie grupie jasnych wskazówek to niezwykle ważne zadanie.

Dalsza dyskusja i zmiany

Skuteczny koordynator może pomóc służebnym zadecydować, czy dalsza dyskusja ma sens, czy też nadszedł czas na spróbowanie innej strategii.

Propozycja nie została przyjęta

Nie każdy pomysł lub propozycja zostaną przyjęte, jednak proces podejmowania decyzji w oparciu o konsensus umożliwia wysłuchanie wszystkich uczestników i wspólne wypracowanie rozwiązania, przy jednoczesnym uniknięciu konfliktu dwóch stron mających odmienne zdanie.

Przesunięcie decyzji na później

Prostym rozwiązaniem jest krótka przerwa w spotkaniu lub odłożenie decyzji na kolejne spotkanie grupy służebnych.



Koordinowanie spotkania struktury podejmującej decyzje w oparciu o konsensus

Podejmowanie decyzji w oparciu o konsensus to proces, w którym niezwykle ważną rolę ma prowadzący spotkanie, wspierający grupę w jej działaniach. Dobry koordynator może zapobiec odbieganiu od tematu podczas dyskusji oraz upewnić się, że wszyscy podejmą wspólną decyzję w odpowiednim czasie. Koordynator może prowadzić dyskusję, jednak nie przewodzi dyskutującym.

Czym zajmuje się koordynator?

Rolą koordynatora jest wsparcie grupy lub struktury służb w wypracowaniu konsensusu w danej sprawie. Poniżej wymieniono niektóre z zalecanych środków do osiągnięcia tego celu.

- ✳ Zaproszenie kochającej Siły Wyższej do tego procesu, często poprzez rozpoczęcie spotkania modlitwą NA lub przeczytaniem krótkiego fragmentu z naszej literatury.
- ✳ Upewnienie się, że wszyscy uczestnicy spotkania rozumieją, na czym polega proces dyskusji, w którym biorą udział, oraz omawiane zagadnienie. Do tego celu pomocne może okazać się przekazanie służebnym przed spotkaniem materiałów dotyczących dyskusji lub udostępnienie źródeł informacji podczas spotkania.
- ✳ Dbaj o to, by wszyscy uczestnicy brali udział w dyskusji, także osoby, które mniej się udzielają – nie dopuszcza do tego, by rozmowa była zdominowana przez jednego lub kilku członków grupy.
- ✳ Słucha uważnie, aby znaleźć nić porozumienia i aspekty, co do których wszyscy się zgadzają, i dzieli się swoimi spostrzeżeniami z grupą.
- ✳ Powtarza pomysły, o których mówią uczestnicy, aby upewnić się, że wszyscy je zrozumieli.
- ✳ Proponuje rozwiązania w oparciu o różne pomysły, aby pomóc w osiągnięciu konsensusu.
- ✳ Efektywnie zarządza czasem, tak aby wystarczyło go na omówienie propozycji.
- ✳ Utrzymuje dyskusję na właściwym torze i sygnalizuje uczestnikom, że czas podjąć decyzję.
- ✳ Upewnia się, że wszyscy dobrze rozumieją podjęte decyzje i działania, które nastąpią w ich konsekwencji, a także, że przebieg spotkania został należycie udokumentowany.

Poszczególne społeczności mają zróżnicowane oczekiwania wobec koordynatorów swoich spotkań. Niektóre oczekują jedynie, że koordynator będzie prowadził spotkanie, inne zaś zachęcają go do dzielenia się informacjami dotyczącymi prowadzonej dyskusji. Wielu koordynatorów czuje, że łatwiej jest im zyskać autorytet w oczach wszystkich uczestników poprzez pozostawanie neutralnym i udzielanie jedynie informacji, rezygnując z wyrażania własnych opinii.

Wskazówki dla koordynatorów:

- Utrzymuj kontakt wzrokowy, uśmiechaj się i zachowaj entuzjazm.
- Bądź sobą – zachowaj własny charakter i styl.
- Pamiętaj, że komunikacja to nie tylko słowa – przykładowo, postaraj się unikać „zamkniętej” mowy ciała, takiej jak skrzyżowane ręce lub odwracanie się plecami do publiczności.
- Mów wyraźnie, tak aby wszyscy słyszeli, utrzymuj pozytywne nastawienie... i nie zapomnij o oddychaniu!

Przydatne pytania dla koordynatorów:

- Jakie rzeczy, których próbowaliśmy wcześniej się sprawdziły?
- Jeśli tego spróbujemy, co będzie dalej?
- Czy ktoś ma jakieś sugestie co do tych pomysłów?



Jakich cech potrzebuje koordynator?

Struktury służb, które podejmują decyzje w oparciu o konsensus, muszą poważnie się zastanowić przed wyborem koordynatora. Cenne źródło informacji na ten temat stanowi Czwarta Koncepcja. Dobry koordynator dobrze rozumie strukturę, której spotkaniem przewodzi i cieszy się zaufaniem koniecznym do prowadzenia dyskusji w kierunku podjęcia decyzji. Niektóre z cech dobrego koordynatora to:

- ✳ Znajomość grupy lub struktury służb i zrozumienie poziomu doświadczenia uczestników.
- ✳ Pewne doświadczenie w obrębie procesu podejmowania decyzji w oparciu o konsensus oraz dobre zrozumienie tego, jak jest wykorzystywany w danej strukturze.
- ✳ Przygotowanie merytoryczne dotyczące spraw, które będą omawiane, a także znajomość odpowiednich źródeł, takich jak przewodniki, informatory oraz materiały poświęcone Tradycjom i Koncepcjom.
- ✳ Zaangażowanie w proces podejmowania decyzji w oparciu o konsensus oraz chęć i gotowość skoncentrowania się na czymś więcej, niż własne pomysły.
- ✳ Zdolność do zdobycia zaufania struktury poprzez prowadzenie dyskusji, unikając nadmiernej kontroli.
- ✳ Elastyczność, cierpliwość i zrozumienie, że niektórzy uczestnicy mogą potrzebować więcej czasu niż inni, aby podjąć decyzję.



Jakie duchowe zasady może stosować koordynator?

Jak przy każdej służbie w NA, stosowanie zasad duchowych zapewnia strukturze podejmującej decyzje w oparciu o konsensus większe sukcesy. Niektóre z tych zasad, na których możemy się skoncentrować koordynując takie spotkanie to:

- ✳ **Jedność**—szczerść, konsekwentność i wiarygodność to różne aspekty tej zasady, kluczowe dla skutecznej koordynacji.
- ✳ **Pokora**—podejście, które pozwala służyć uczestnikom, a nie nimi rządzić, umożliwia koordynatorowi skoncentrowanie się na pomaganiu strukturze w osiągnięciu konsensusu.
- ✳ **Otwartość umysłu**—otwartość na nowe pomysły to kluczowy aspekt osiągnięcia konsensusu.
- ✳ **Odpowiedzialność**—koordynator spotkania, gdzie decyzje są podejmowane w oparciu o konsensus to zaufany służebny odpowiedzialny wobec tych, którym służy.
- ✳ **Współpraca**—koordynator pomaga w stworzeniu atmosfery umożliwiającej członkom grupy współpracę w celu zrozumienia i rozważenia propozycji.
- ✳ **Zaufanie**—koordynator spotkania, podczas którego decyzje są podejmowane w oparciu o konsensus musi pokładać zaufanie w ten proces, oraz w służebnych, którzy w nim uczestniczą.

Budowanie wspólnego sumienia dostarcza nam duchowego przewodnictwa, którego potrzebujemy przy podejmowaniu decyzji dotyczących służb. Bierzemy pod uwagę nasze tradycje, szukamy przewodnictwa u naszej Siły Wyższej. Nasze grupy, struktury i komitety często stosują głosowanie jako obiektywne narzędzie, za pomocą którego można wyrazić duchowe przewodnictwo przy użyciu bardziej zrozumiałych pojęć. Czasem jednak głosowanie jest niepotrzebne. Po przemyślanej, uważnej dyskusji widać wyraźnie, co w danej sytuacji podpowiada nam sumienie grupy. Tak, jak szukamy jak najsilniejszej jedności we wspólnocie Anonimowych Narkomanów, tak w podejmowaniu decyzji szukamy zgodności i porozumienia, a nie tylko większości głosów. Im uważniej się zastanawiamy, tym bardziej możemy być zgodni. Nie będzie też potrzebne głosowanie, które miałyby nam pomóc w przełożeniu sumienia grupy na wspólną decyzję.



*Dwanaście Koncepcji dla Służb NA,
Koncepcja Szósta*

Uczestniczenie w spotkaniu struktury podejmującej decyzje w oparciu o konsensus

Siódma Koncepcja przypomina nam o tym, że „Służba w NA jest wysiłkiem całego zespołu. Reprezentantki naszych służb, jak i wszyscy inni zaufani służebni w zespole, są odpowiedzialni wobec całego NA a nie wobec poszczególnego okręgu. Pełny udział każdego członka zespołu ma wielką wartość, ponieważ chcemy wyrazić sumienie grupy jako całości.”

Bycie skutecznym uczestnikiem struktury podejmującej decyzje w oparciu o konsensus jest pod wieloma względami łatwiejsze, niż bycie skutecznym uczestnikiem spotkania, gdzie decyzję podejmuje się w procesie parlamentarnym, ponieważ nie ma potrzeby zapoznawania się z podręcznikami lub innymi dokumentami dotyczącymi porządku obrad. Jednak uczestniczenie w procesie podejmowania decyzji w oparciu o konsensus niesie ze sobą inne wyzwania, których nie stawia przed uczestnikami dyskusja parlamentarna.

Co robią uczestnicy?

Od uczestników spotkania, podczas którego decyzje podejmuje się w oparciu o konsensus wymaga się współpracy, której efektem jest wypracowanie stanowiska, które jest w stanie zaakceptować cała struktura. Aby było to możliwe, konieczne są takie działania jak:

- ✳ Podjęcie wysiłku w celu utrzymania pozytywnej atmosfery wzajemnego szacunku, która sprawi, że każda osoba obecna na spotkaniu będzie czuła się swobodnie i bezpiecznie, wiedząc, że może się wypowiedzieć.
- ✳ Przygotowanie się do spotkania poprzez zdobycie potrzebnych informacji.
- ✳ Uczestniczenie w całej dyskusji, aby móc dobrze zrozumieć wszystkie punkty widzenia uczestników.
- ✳ Zadawanie pytań, jeśli jest potrzeba uzyskania dodatkowych informacji.
- ✳ Myślenie przede wszystkim o tym, co stanowi nasz główny cel, zamiast o własnych opiniach i przekonaniach.
- ✳ Zaangażowanie w proces i wspieranie grupy w dążeniu do konsensusu.

Jakich cech potrzebują uczestnicy?

Służebni biorący udział w procesie podejmowania decyzji w oparciu o konsensus powinni zaangażować się w udoskonalenie propozycji, a zatem ważne jest, by byli elastyczni oraz potrafili słuchać innych ludzi. Niektóre z cech, które pomogą uczestnikowi spełnić swoją rolę, to:

- ✳ Koncentracja na znajdowaniu rozwiązań, a nie na doszukiwaniu się niedoskonałości w pomysłach innych.
- ✳ Chęć i gotowość do dzielenia się własnymi pomysłami oraz powierzenia rezultatu. Trzeba pamiętać, że czasem konieczny może okazać się kompromis, a także ponowne rozpatrzenie niektórych decyzji.
- ✳ Umiejętność zrezygnowania z wypowiedzi, jeśli inny uczestnik zdążył powiedzieć to, co chcieliśmy przekazać.
- ✳ Świadomość własnych cech charakteru i okoliczności, które mogą mieć wpływ na zachowanie uczestnika w procesie podejmowania decyzji w oparciu o konsensus. Przykładem mogą być takie rzeczy jak: poirytowanie w obliczu głodu lub zmęczenia, niecierpliwość, w sytuacji, gdy podejmowanie decyzji zajmuje więcej czasu albo brak tolerancji wobec niektórych idei.



